

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS ACHAREI • MAAMAR 1

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל...

Car en ce jour, Il fera expiation pour vous

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/acharei/1/

1 כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו (רבות תולדות פס"ה גבי שני גדיי עזים טובים. אחרי ספ"ך [סוף פרשה כ'] וספכ"א. אמור ס"פ כ"ז).

« Car en ce jour, il sera fait expiation pour vous, afin de vous purifier ; de tous vos péchés, devant D.ieu, vous serez purifiés. » ([Midrach] Rabba : Toldot, section 65, à propos des « deux bons chevreaux » ; A'harei, fin de la section 20 et fin de la section 21 ; Emor, fin de la section 27 ;

שלח לך פי"ו גבי במאזנים לעלות שה"ש [שיר השירים] רבה בפסוק כאהלי קדר. ובפסוק אל גנת אגוז. ובפסוק אחות לנו קטנה ובפתיחתא דאיכה בד"ה רבי יצחק פתח תחת אשר לא עבדת).

Chelah Lekha, section 16, à propos de « ils montent dans la balance » ; Chir Hachirim Rabba sur le verset « comme les tentes de Kédar », sur le verset « vers le jardin des noyers » et sur le verset « nous avons une petite sœur » ; et dans l'Introduction (Pessi'hta) à Eikha [Rabba], au passage qui commence par « Rabbi Its'hak ouvrit : “Parce que tu n’as pas servi.” »)

הנה יש להבין מה שכתוב יכפר סתם והל"ל [והוא ליה למימר] יכפר ה' כו'. אך נודע שיום הכפורים הוא יום התשובה וענין התשובה הוא להשיב נפשו האלהית למקור חוצבה

Il faut maintenant comprendre pourquoi il est écrit « il sera fait expiation » sans préciser [par qui] ; il aurait fallu dire : « D.ieu fera expiation », etc. Or, on sait que Yom Kippour est le jour de la techouva (retour), et que la techouva consiste à ramener son âme divine à la source d'où elle a été taillée,

כמו שהיתה קודם השתלשלות וירידת המדרגות לעוה"ז [לעולם הזה] להתלבש בגוף האדם הגשמי שאז היתה כלולה במקורא ושרשא דכל עלמין אור א"ס [אין סוף] ב"ה.

telle qu'elle était avant l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et la descente des niveaux vers ce monde, pour être revêtue dans le corps physique de l'homme ; car alors elle était incluse dans la source et la racine de tous les mondes, la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il.

2 וכמ"ש בזהר על פסוק ויפח באפיו נשמת חיים מאן דנפח מתוכו נפח שמתחלה היה ההבל כלול במקורו ושרשו דהיינו במהותו ועצמותו ממש

Comme il est écrit dans le Zohar, à propos du verset : « Et Il souffla dans ses narines une âme de vie » : « Celui qui souffle, souffle de son intériorité. » Car, au départ, le souffle était inclus dans sa source et sa racine, c'est-à-dire dans son être même et son essence même,

אלא שלאחר ירידתו והשתלשלות המדרגות נשתנה ממהות למהות וירדה להתלבש בגוף האדם בעוה"ז [בעולם הזה] אשר ע"כ [על כן] צריך להשיבה למקורה כשהיתה ולהעלות נפשו לה' להיות דבוקה באלקים חיים שתכלל באור א"ס [אין סוף] ב"ה כבתחלה.

mais, après sa descente et l'enchaînement descendant des niveaux, elle passa d'une essence à une autre et descendit pour s'incarner dans le corps humain, dans ce monde. Il faut donc la ramener à sa source, telle qu'elle était, et élever son âme vers D.ieu, afin qu'elle s'attache au D.ieu vivant et soit incluse dans la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, comme au commencement.

3 והנה להבין תכלית וירידת והשתלשלות הנשמה כ"כ [כל כך] שירדה ממקום גבוה מאד למקום נמוך מאד.

Or, pour comprendre la finalité de la descente et de l'enchaînement descendant de l'âme, qui est descendue à ce point d'un lieu extrêmement élevé vers un lieu extrêmement bas,

וצריך כמה יגיעות להשיבה כמקודם והלואי תהא השבה מעליותא כי הרבה דרכים בחזקת סכנה ח"ו [חס ושלום] ולמה היתה כזאת מלפניו ית'.

et qu'il faut tant d'efforts pour la ramener à son état antérieur — et encore faudrait-il que ce retour soit un véritable gain, car bien des chemins sont réputés dangereux, à D.ieu ne plaise ; pourquoi donc une telle chose est-elle venue de devant Lui, qu'Il soit béni ?

(ועמ"ש מזה בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה). צריך להבין מ"ש כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא.

(Voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Lorsque les enfants d'Israël ont fait précéder “nous ferons” ».) Il faut comprendre ce qui est écrit : « Car Havaya, ton D.ieu, est un feu dévorant. »

פ"י ע"ד [על דרך] משל כשם שהאש אינו מאיר ואינו נתפס להקרא בשם אור ואש כלל עד שנאחז בפתילה או בעצים כי טבע האש להסתלק למעלה לשרשו ויסודו.

Cela signifie, par analogie, que le feu ne donne pas de lumière et ne peut même être saisi comme méritant le nom de « lumière » ou de « feu » tant qu'il ne s'attache pas à une mèche ou à du bois ; car le feu a pour nature de s'élever et de retourner à sa racine et à son élément.

כך הנה דבר ה' שבו שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם בעשרה מאמרות שנברא העולם יהי אור וגו' [וגומר].

De même, la parole de D.ieu, par laquelle « les cieux furent faits, et par le souffle de Sa bouche, toute leur armée », c'est-à-dire les Dix Paroles par lesquelles le monde fut créé : « Que la lumière soit », etc.,

יהי רקיע וגו' [וגומר]. הלא כה דברי כאש. עד"מ [על דרך משל] להיות טבע ובחי' הסתלקות למקורא ושרשא דכולא ומבשרי אחזה אלוה

« Qu'il y ait un firmament », etc. : « Ma parole n'est-elle pas ainsi, comme le feu ? » Par analogie, elle a pour nature et pour qualité de se retirer vers la source et la racine de tout. Et « de ma chair, je contemple D.ieu » :

כמו עד"מ [על דרך משל] באדם הדבור הוא מיסוד האש כי יוצא מהבל הלב דרך הקנה והלב הוא עיקר יסוד האש, וע"כ [ועל כן] צירופן הן הבל הלב להב.

de même que, par analogie, chez l'homme, la parole provient de l'élément du feu, car elle sort du souffle du cœur en passant par la trachée, et le cœur est le siège principal de l'élément du feu ; c'est pourquoi les lettres de hevel halev (le souffle du cœur) se combinent pour former lahav (flamme).

4 ופרטוי [ופרטות] הנמשל איך הוא למעלה באור א"ס [אין סוף] ב"ה אין די ביאור כאן ומבואר במ"א. והמשכיל יבין.

Les détails de ce à quoi la comparaison renvoie, et la manière dont cela se trouve en haut, dans la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, ne peuvent être suffisamment expliqués ici ; cela est expliqué ailleurs, et celui qui est perspicace comprendra.

נמצא שאי אפשר להקרא בשם אור ה' ואינו נתפס בשם אור וזיו כלל כ"א [כי אם] ע"י המשכות והשתלשלות המדרגות רבות שיהיה נתפס האור כמו בעשייה גשמיות וכמ"ש כולם בחכמה עשית.

Il s'ensuit qu'il est impossible de l'appeler « la lumière de D.ieu », et qu'elle ne peut nullement être saisie sous le nom de « lumière » ou de « rayonnement », si ce n'est au moyen de multiples prolongements et de l'enchaînement descendant de nombreux niveaux, afin que la lumière puisse être saisie, comme dans l'action matérielle ; ainsi qu'il est écrit : « Tu les as tous faits avec sagesse. »

5 והנה נודע מה שכתוב ע"פ לעולם הוי' דברך נצב בשמים. כי דבר ה' שבו שמים נעשו נצב שם לעולם

Or, on sait ce qui est écrit au sujet du verset : «À jamais, D.ieu, Ta parole demeure dans les cieux» : la parole de D.ieu par laquelle les cieux furent créés demeure là à jamais,

כי לעולם הוא מהוה מאין ליש [וכן הוא במדרש תהלים על פסוק זה וז"ל [וזה לשונן] איזהו דבר הנצב בשמים

car elle les fait exister continuellement à partir du néant. [Il en est de même dans le Midrach Tehilim, au sujet de ce verset ; voici ses paroles : «Quelle est donc la parole qui demeure dans les cieux ?

אלא אמר הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] על מה השמים עומדים על אותו דבר שאמרתי יהי רקיע בתוך המים כו'

Le Saint béni soit-Il dit plutôt : "Sur quoi les cieux reposent-ils ? Sur cette parole que J'ai prononcée : 'Qu'il y ait une étendue au milieu des eaux'", etc. ;

ובאותו הדבר שברא אותן בו הם עומדים לעולם לכך נאמר לעולם דברך נצב בשמים עכ"ל [עד כאן לשונן] המדרש שוחר טוב].

et c'est par cette même parole par laquelle Il les a créés qu'ils subsistent à jamais. C'est pourquoi il est dit : 'À jamais, Ta parole demeure dans les cieux.'" Fin de la citation du Midrach Cho'her Tov.]

(ועיין עוד על פסוק זה ברבות וירא פנ"ג [פרק נ"ג] גבי וה' פקד את שרה. תצוה ר"פ ל"ח ותוך פרשה הנ"ל אמור ר"פ כ"ט. במדבר פ"ב [פרק ב'] גבי והיה מספר בניי [בני ישראל]).

(Voir encore au sujet de ce verset dans [le Midrach] Rabbah : Vayeira, section 53, à propos de «Et D.ieu se souvint de Sarah» ; Tetsavé, début de la section 38, ainsi qu'au milieu de cette section ; Emor, début de la section 29 ; Bamidbar, section 2, à propos de «Et le nombre des enfants d'Israël sera...».)

והנה תחלת בריאת העולמות היה ברצונו ית' מעצמו ומאליו כי חפץ חסד הוא. אך להיות חיים וקיימים לעולם מאין ליש הוא ע"י מעשה התחתונים דוקא.

Or, au commencement, la création des mondes résulta de Sa volonté, béni soit-Il, de Lui-même et spontanément, car Il désire la bonté. Mais leur vie et leur subsistance éternelles, à partir du néant, dépendent précisément des actes des êtres inférieurs,

כמ"ש כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ואין כבוד אלא תורה שהם דרך כלל
רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות ל"ת [לא תעשה]

comme il est écrit : « Quiconque est appelé de Mon Nom et que J'ai créé pour Ma gloire, Je l'ai formé, oui, Je l'ai fait » ; et « gloire » ne désigne rien d'autre que la Torah, qui comprend en général les 248 commandements positifs et les 365 interdictions,

שהם הם בחיי כלים להשראת אור ה' ומכון לשבתו שיהיה לו דירה בתחתונים והם הם כדמיון הפתילה
והעצים שבהם נאחז האור שלא יסתלק למעלה ח"ו [חס ושלום]

qui constituent eux-mêmes les réceptacles destinés à accueillir la lumière de D.ieu, ainsi qu'« un lieu fixe pour Sa résidence », afin qu'Il ait une demeure dans les mondes inférieurs ; ils sont eux-mêmes semblables à la mèche et au bois auxquels la lumière s'attache, afin qu'elle ne se retire pas vers le haut, à D.ieu ne plaise.

(ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פ' נ"ב ומהו הלבוש כו' ע"ש [עיין שם]), כי הנה לאו אורחא דמלכא
לאשתעי מילין דהדיוטא.

(Voir Sefer Shel Beinonim [Tanya], chapitre 52, aux mots « Et quel est le vêtement », etc. ; voir là-bas.) Car il n'est pas dans les habitudes d'un roi de parler de choses qui concernent les gens ordinaires.

פ"י מילין דכדי שאינן מערכו והנה כל העולמות עליונים ותחתונים כולם הם מילין דהדיוטא לגבי
הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] בכבודו ובעצמו שהוא רם ונשא עליהם רבבות מדרגות עד אין קץ ותכלית וכולא
ממש כלא חשיבא קמיה,

C'est-à-dire des choses insignifiantes, qui sont au-dessous de son rang. Or, tous les mondes, supérieurs et inférieurs, sont des « choses qui concernent les gens ordinaires » par rapport au Saint béni soit-Il, dans Sa gloire et Son essence même, Lui qui est élevé et exalté au-dessus d'eux par des myriades de degrés, sans fin ni limite, et « tout est véritablement considéré comme rien devant Lui »,

וכמו למשל מלך בשר ודם שיש לו אלף אלפים ורבוא רבבות זהב וכסף ומרבה לספר בענין עפר וחרס
את חרסי אדמה שהן ודאי מילין דהדיוטא לגביה.

de même, par exemple, qu'un roi de chair et de sang qui possède des milliers de milliers et des dizaines de milliers de myriades d'or et d'argent, et qui s'étend longuement sur la poussière et les tessons de poterie, « des tessons parmi les tessons de la terre », lesquels sont assurément pour lui des choses qui concernent les gens ordinaires.

6 וכן ויותר מכן לאין קץ ותכלית נחשב לגבי הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] לספר בדבר ה' בעשרה מאמרות יהי אור יהי רקיע כו'

Ainsi en est-il aussi, et à plus forte raison, à l'infini et sans limite : par rapport au Saint béni soit-Il, parler de la parole de D.ieu dans les Dix Paroles — « Que la lumière soit », « Qu'il y ait un firmament », etc. —

שהן מילין דהדיוטא יותר מעפר וחרס לגבי הכסף וזהב שהם ג"כ ענינים גשמיים בחי' דומם כמו העפר והחרס ומן העפר נלקחין

car ce sont des choses communes, plus encore que la poussière et les tessons par rapport à l'argent et à l'or ; car ceux-ci aussi sont des choses matérielles, du niveau de l'inerte, comme la poussière et les tessons, et ils sont extraits de la poussière ;

אלא בצרוף את הכסף ובבחון את הזהב נעשו חשובים מאד ומובדלים הרבה מן העפר עד שאין לעפר ערך עמהם

ce n'est qu'en raffinant l'argent et en éprouvant l'or qu'ils sont devenus très précieux et fort éloignés de la poussière, au point que celle-ci ne peut leur être comparée.

אבל העולמות לגבי הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] ואפילו עולמות עליונים וג"ע [וגן עדן] העליון אין ערוך אליו כלל ולית מחשבה תפיסא ביה כלל ומאפס ותהו נחשבו לו

Mais les mondes, par rapport au Saint béni soit-Il, même les mondes supérieurs et le Gan Eden supérieur, ne sont absolument pas comparables à Lui ; « aucune pensée ne peut Le saisir », et « ils sont comptés par Lui comme néant et vide ».

(ועיין מענין הדיוט במא"א [במאורי אור] אות ה' ס"ל [סבירא ליה / סבירא להו] ובזח"ג [ובזהר חלק ג] תצא דרע"ו א'), אלא כל מה שברא הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] לא ברא אלא לכבודו

(Voir aussi, au sujet du terme hedyot [homme du commun], Me'orei Or, lettre hé, section 30, et Zohar, partie III, Teitzei, 276a.) Mais tout ce que le Saint béni soit-Il a créé, Il ne l'a créé que pour Sa gloire.

ולכן אומרים המלאכים קדוש וגוי' [וגומר] מלא כל הארץ כבודו לפי שאצלם הוא באמת קדוש ומובדל לאין קץ ותכלית רם ומתנשא מימות עולם כי אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא כו'.

C'est pourquoi les anges disent : « Saint », etc., « toute la terre est remplie de Sa gloire » ; car, pour eux, Il est véritablement saint et séparé, à l'infini et sans limite, élevé et exalté au-dessus du monde depuis toujours ; car « Tu es Celui qui était avant que le monde soit créé, et Tu es Celui », etc.

7 ואני ה' לא שניתי כתיב אלא מלא כל הארץ התחתונה דוקא כבודו פי' לבושו. דר' [דרכי] יוחנן קרי למאני מכבדותא ששם נתלבש במעשה המצות וקיום התורה וגם התורה היא חכמתו ורצונו ית' שהוא כבודו.

Et il est écrit : « Moi, D.ieu, Je n'ai pas changé. » Mais « toute la terre », précisément le monde inférieur, « est remplie de Sa gloire » : c'est-à-dire de Son vêtement, car Rabbi Yo'hanan appelait ses vêtements « ceux qui m'honorent » ; c'est là qu'Il est revêtu par l'accomplissement des mitsvot et l'observance de la Torah. La Torah aussi est Sa sagesse et Sa volonté, qu'Il soit béni, et constitue Sa gloire.

דהיינו הוד מעטה לבושו הוא מלא כל הארץ וכבוד הוא גימטריא ל"ב נתיבות חכמה הם הילוכים והשתלשלות חכמה עילאה בהשתלשלות העולמות למטה מטה עד

Autrement dit, « la splendeur, le manteau de Son vêtement », remplit toute la terre. Et kavod (« gloire ») a pour valeur numérique les trente-deux sentiers de la sagesse, qui sont les voies et l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) de la 'Hokhma supérieure, à travers l'enchaînement des mondes, toujours plus bas, jusqu'à

שנתלבשה בתורה שבעל פה ובעולם הזה יש נתיבות הרבה שנתלבש בסדר זרעים ויש הרבה בסדר מועד וכו': (ועמ"ש סד"ה ושמתי כדכד גבי וכל גבולך):

ce qu'elle soit revêtue dans la Torah orale et dans ce monde. De nombreux sentiers sont revêtus dans l'Ordre de Zeraïm, et beaucoup dans l'Ordre de Moed, et ainsi de suite. (Voir aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Je ferai tes fenêtres de kadkod », à propos de « et toutes tes frontières ».)

8 ב והנה כלל כל התורה ומצות הם ג' מדרגות שהם תורה ותפלה וצדקה וכדתנן על שלשה דברים העולם עומד על התורה

2. Or, l'ensemble de la Torah et des mitsvot se répartit en trois niveaux : la Torah, la prière et la charité, comme nous l'avons appris dans la Michna : « Le monde repose sur trois choses : sur la Torah,

ועל העבודה ועל גמילות חסדים, כי תפלה היא במקום עבודת הקרבנות וגמילות חסדים היינו צדקה.

sur le service et sur les actes de bonté. » En effet, la prière tient lieu du service des sacrifices, et les actes de bonté désignent la charité.

9 וכנגד ג' דברים אלו כתיב בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהם מחשבה דבור ומעשה. בראתיו היא בחי' מחשבה שהיא בחינת בריאה יש מאין והיא נגד התפלה שהיא עבודה שכלב זו הכוונה במחשבה ברעותא דליבא.

Et correspondant à ces trois choses, il est écrit : « Je l'ai créé, je l'ai formé, et même je l'ai fait » ; elles correspondent à la pensée, à la parole et à l'action. « Je l'ai créé » désigne le niveau de la pensée, qui est le niveau de la création (Béria), quelque chose à partir de rien ; cela correspond à la prière, qui est « le service du cœur » : il s'agit de l'intention dans la pensée, portée par le désir du cœur.

כמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה ודבור התפלה הוא רק שיהיה הקול מעורר הכוונה לכן היא במקום הקרבנות ועבודת הקרבנות היתה תלויה בכהנא בעובדא וברעותא דליבא כנוצר בזהר.

Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Une prière sans intention est comme un corps sans âme » ; et les paroles de la prière ne servent qu'à ce que la voix éveille l'intention. C'est pourquoi elle tient lieu des sacrifices ; or, le service des sacrifices dépendait du Cohen, qui accomplissait l'acte avec le désir du cœur, comme il est mentionné dans le Zohar.

10 והיינו שתהיה כוונתו ומחשבתו דבוקה בה' להיות מרכבה אליו ית' ולמסור נפשו ורצונו לה' ית' להיות לו

C'est-à-dire que son intention et sa pensée soient attachées à D.ieu, afin d'être un char pour Lui, béni soit-Il, et de remettre son âme et sa volonté à D.ieu, béni soit-Il, de sorte à n'avoir

רק רצון אחד ולב אחד לאביו שבשמים שלא להפרד מיחודו ואחדותו ית' ע"י סור מרע ועשה טוב דהיינו כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אזי יאיר עליו אור ה' על נפשו.

qu'une seule volonté et qu'un seul cœur pour son Père qui est dans les cieux, afin de ne pas être séparé de Son unité et de Son unicité, béni soit-Il, en s'écartant du mal et en faisant le bien. Autrement dit, lorsque la sitra a'hra (l'autre côté) est soumise, alors la lumière de D.ieu resplendit sur lui, sur son âme.

11 ועד"ז [ועל דרך זה] תקנו ברכות השחר בא"י [ברוך אתה ה'] אלהינו מלך העולם כי אנו מבקשים שיומשך

בחי' הוי' להוות העולמות שלא יופסק חיותם וקיומם

Dans cette même ligne, ils ont institué les bénédictions du matin : « Béni sois-Tu, D.ieu (Havaya), notre D.ieu, Roi du monde. » Car nous demandons que le niveau de Havaya soit attiré vers le bas, afin de faire exister les mondes et que leur force vitale et leur existence ne soient pas interrompues.

ולא יסתלק למעלה כטבע האש ח"ו [חס ושלום] ולהיות בחי' אלהינו שנהיה בטלים אליו בחי' מרכבה אליו ית' עד שיקרא שמו עלינו

et qu'il ne se retire pas vers le haut, comme c'est la nature du feu, à D.ieu ne plaise ; et qu'il y ait le niveau de « notre D.ieu », afin que nous soyons annulés devant Lui, au niveau d'un char pour Lui, béni soit-Il, jusqu'à ce que Son Nom soit appelé sur nous,

שהוא אלהינו כמ"ש אלהי אברהם על שם שהוא בחי' מרכבה ולא להיות דבר יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] רק מלך העולם פ"י מה

Lui qui est « notre D.ieu », comme il est dit : « le D.ieu d'Avraham », parce qu'Avraham était au niveau d'un char ; et que nous ne soyons pas une entité existante, séparée par elle-même. Seulement « Roi du monde » : cela signifie que

שהוא מהוה ומחיה העולמות להיות יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] הוא מפני היותו מלך שמו נקרא ואין מלך בלא עם מלשון עוממות דברים זרים ונפרדים שאם

s'Il fait exister les mondes et leur donne la vie de telle sorte qu'ils soient des entités existantes et séparées par elles-mêmes, c'est parce qu'Il est Roi, que « Son Nom est appelé Roi » ; et il n'y a pas de roi sans peuple (am), terme apparenté à omemot, des choses étrangères et séparées. Car si

יהי [יהיה] לאדם הרבה בנים אין נקרא שמו מלך עליהם כמ"ש במ"א. משא"כ ישראל נקראים בנים למקום ברא כרעא דאבוה שהרגל בטלה אצל הראש כמ"ש במ"א.

un homme a beaucoup de fils, il n'est pas appelé leur roi, comme il est expliqué ailleurs. Israël, en revanche, est appelé les enfants de Celui qui est partout ; «le fils est la jambe de son père», car la jambe est annulée devant la tête, comme il est expliqué ailleurs.

12 והנה כל חיות וקיום העולמות והתהוותם מאין ליש תמיד תלוי במה שאנחנו ממשיכים עלינו אלהותו ית' להיות בטלים אליו כי הנשמות המה פנימית העולמות.

Or, toute la force vitale et l'existence des mondes, ainsi que leur constante venue à l'existence à partir du néant, dépendent du fait que nous attirions sur nous Sa divinité, béni soit-Il, en nous annulant devant Lui ; car les âmes sont la dimension intérieure (pnimiyout) des mondes.

כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כשם שא"א [שאי אפשר] לעולם בלא רוחות כך א"א [אי אפשר] לעולם בלי ישראל שישראל הם קיום ומעמד כל העולמות

Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « De même que le monde ne peut se passer des vents, il ne peut se passer d'Israël » ; car Israël est l'existence et le soutien de tous les mondes.

(ועמ"ש מזה בד"ה ויאמר משה אכלוהו היום), והוא כמשל חיי הגוף שתלויים בפנימיות נפש החיונית שאם יש איזה מאורע בנפשו החיונית גם כל גופו נהפך לחולה.

(Voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Et Moché dit : “Mangez-en aujourd'hui.” ») Cela ressemble à la vie du corps, qui dépend de la dimension intérieure de l'âme vitale : si quelque chose arrive à l'âme vitale, tout le corps aussi tombe malade.

לכן אומרים בא"י [ברוך אתה ה'] אלהינו מלך העולם פי' שיבורך ויומשך להיות שם הוי' להוות כל הנמצאים ע"י שיהי' [שיהיה] לנו בבחי' אלהינו

C'est pourquoi nous disons : « Béni sois-Tu, D.ieu (Havaya), notre D.ieu, Roi du monde » ; c'est-à-dire que le Nom Havaya soit béni et attiré pour faire exister tous les êtres, par le fait qu'Il soit pour nous « notre D.ieu » ;

ואזי יהי [יהיה] מלך העולם, ותיקנו לומר כן בכל שחר להיות כי מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ומהווה אותם ליש מאין המוחלט.

et alors Il sera « Roi du monde ». Ils ont institué de dire cela chaque matin, car « dans Sa bonté, Il renouvelle chaque jour, constamment, l'œuvre de la création », et les fait venir à l'existence comme quelque chose à partir du néant absolu.

אך אין נמצא משל כמוהו ודוגמתו למטה כלל להראות בחוש רק אפס קצהו שבכל יום מאיר מחשך הלילה וכבריינו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא.

Cependant, il n'existe ici-bas aucune analogie ni aucun exemple qui lui soit comparable, permettant de le montrer aux sens ; tout au plus en perçoit-on un faible reflet : chaque jour, la lumière apparaît à partir de l'obscurité de la nuit, comme lors de la création du monde, où « d'abord vint l'obscurité, puis la lumière ».

13 והרי הוא כמו יש מאין. ולכן בראש השנה אומרים זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון.

Et cela est comme quelque chose à partir du néant. C'est pourquoi, à Roch Hachana, nous disons : « Ce jour est le commencement de Tes œuvres, souvenir du premier jour. »

כי בראש השנה נברא העולם ותמיד בכל שנה חוזר הדבר לקדמותו. יצרתיו הוא בחי' הדבור שעושה צורה לאותיות המחשבה ואין אותיות הדבור יש מאין כמו אותיות המחשבה

Car le monde fut créé à Roch Hachana, et chaque année, toujours, la chose revient à son état initial. « Je l'ai formé » désigne le niveau de la parole, qui donne forme aux lettres de la pensée ; les lettres de la parole ne sont pas quelque chose à partir du néant, contrairement aux lettres de la pensée,

כי כבר היו אותן האותיות בתוך המחשבה ואינם אלא בחי' צורה והתגלות לאותיות המחשבה שהוא כמין חומר לצורה זו והוא נגד התורה שעיקר מצותה בדיבור.

car ces mêmes lettres étaient déjà présentes dans la pensée ; elles ne sont que la forme et la révélation des lettres de la pensée, lesquelles constituent une sorte de matière pour cette forme. Cela correspond à la Torah, dont la mitsva s'accomplit principalement par la parole.

14 וכמ"ש ושננתם לבניך ודברת בם. וכתוב והגית בו יומם ולילה וק"ל [וקיימא לן] דהרהור לאו כדיבור דמי ואין יוצא ידי חובתו בהרהור לבד.

Comme il est écrit : « Tu les inculqueras à tes enfants et tu en parleras » ; et il est écrit : « Tu méditeras sur elle jour et nuit » ; or, nous tenons pour loi que la pensée n'est pas assimilée à la parole, et l'on ne s'acquitte pas de son obligation par la seule pensée.

והגם שמעלת התורה עולה למעלה מעלה על מעלת התפלה. כמו שאמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ותלמוד תורה כנגד כולם.

Et bien que la vertu de la Torah s'élève très, très haut au-dessus de celle de la prière, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « L'étude de la Torah équivaut à toutes les autres »,

אך אדרבה לפי שמעלתה במקורה היא ברום המעלות ברצון העליון ב"ה הנק' סתימא דכל סתימין אי אפשר לקבל אורה בבחי' גילוי עד

au contraire : précisément parce que sa vertu, à sa source, se trouve au sommet de tous les niveaux, dans la Volonté suprême, béni soit-Il, appelée « le plus caché de tous les cachés », il est impossible de recevoir sa lumière sous une forme dévoilée tant qu'

שתרד למטה ותתלבש בגשמיות עולם הזה הקל קול יעקב בהכל פיהם שבהם יתלבש אור ה' הגנוז בתורתו ומאיר בבחי' גילוי להחיות כל העולמות עליונים ותחתונים.

elle ne descend pas en bas et ne s'enveloppe pas dans la matérialité de ce monde — « la voix est la voix de Yaakov » — dans le souffle de leur bouche, où s'enveloppe la lumière de D.ieu cachée dans Sa Torah ; alors elle brille sous une forme dévoilée pour donner vie à tous les mondes, supérieurs et inférieurs.

וכידוע ליודעי חן שכל דבר עליון מאד אינו בא לידי גילוי אורו אלא למטה בסוף מעשה כנ"ל. אף עשיתיו כנגד מעשה הצדקה.

Et, comme le savent ceux qui connaissent le 'hen [la sagesse cachée], toute chose très élevée ne parvient à la révélation de sa lumière qu'en bas, à l'achèvement de l'action, comme indiqué ci-dessus. « En effet, Je l'ai fait » correspond à l'acte de charité.

15 והנה בג' דברים אלו אנו ממשיכין עלינו אור ה' להיות האור נאחז כמו ע"ד [על דרך] משל בפתילה או בעצים

Or, par ces trois choses, nous attirons sur nous la lumière de D.ieu, afin que la lumière prenne appui, comme, à titre d'analogie, sur une mèche ou sur du bois.

וכמו שאנו רואים שאור הנאחז בעצים נעשה אור הרבה במאד מאד אבל הוא גס ועב.

Et nous voyons que la lumière qui prend appui sur du bois devient une lumière très, très grande, mais elle est grossière et épaisse ;

16 והנאחז בפתילה הוא אור מועט אבל הוא דק. ככה ענין התאחזות אור ה' במחשבה הוא אור מועט שאין פעולתו בהתגלות כל כך להחיות העולמות

Et ce qui s'attache à une mèche est une petite lumière, mais subtile. De même, lorsque la lumière de D.ieu s'attache à la pensée, c'est une petite lumière, dont l'effet pour donner vie aux mondes n'est pas aussi manifeste.

כמו פעולת המעשה ודבור בתלמוד תורה דעקימת שפתיו הוי מעשה, וכמו שאמר הכתוב היום לעשותם כתיב

comme l'effet de l'action et celui de la parole dans l'étude de la Torah, car le mouvement des lèvres est considéré comme une action. Et, comme le dit l'Écriture : « C'est aujourd'hui, pour les accomplir », est-il écrit.

כי זה כל האדם ותכלית ירידת נשמתו לעוה"ז [לעולם הזה] להמשיך אור ה' בבחי' גילוי מרום המעלות עד סוף המעשה.

« Car c'est là tout l'homme », et tel est le but de la descente de son âme dans ce monde : attirer la lumière de D.ieu de manière manifeste, depuis les sommets des niveaux jusqu'au terme de l'action.

אבל השראת אור ה' במחשבה היא רוחנית דקה מרוחניות הנמשך ונתפשט למטה בבחי' המעשה, [ועד"ז] [ועל דרך זה] בודקין את החמץ היש והגסות לאור הנר דוקא שהבירור הוא במחשבה ועמ"ש ע"פ ובבואה כו'

Mais le repos de la lumière de D.ieu dans la pensée est une spiritualité plus subtile que la spiritualité qui est attirée vers le bas et s'y déploie dans le domaine de l'action. [De même, on recherche le 'hamets — l'affirmation de soi et la grossièreté — à la lumière d'une bougie précisément, car le tri s'opère dans la pensée ; voir ce qui est écrit à propos du verset « Et lorsqu'elle arriva... »,

אמר עם הספר כו'], אלא שבבחינת המעשה והדבור התפשטות האור הוא הרבה וניכר פעולותיו, וכמו שאנו רואים ברוחניות האדם בנפש החיוניות שפעולת המחשבה שבראש אינה כ"כ [כל כך]

« il dit avec le livre... », etc.] Toutefois, dans le domaine de l'action et de la parole, la lumière se déploie largement et ses effets sont perceptibles. Ainsi, nous le voyons dans la dimension spirituelle de l'homme, dans l'âme vitale : l'activité de la pensée, qui se trouve dans la tête, n'est pas aussi importante

כמו פעולת הרגלים שהם מנענעים את כל הגוף ומוליכים ממקום למקום אעפ"כ [אף על פי כן] הראש הוא העיקר חיותו שבו תלוי כל חיות נפש האדם אלא ששניהם צריכים זה לזה. כך הענין בתורה ותפלה וצדקה שכולם צריכים זה לזה:

que l'activité des jambes, qui mettent tout le corps en mouvement et le conduisent d'un lieu à un autre ; néanmoins, la tête est le siège principal de sa force vitale, dont dépend toute la force vitale de l'âme humaine. Pourtant, les deux ont besoin l'une de l'autre. Il en va de même pour la Torah, la prière et la charité : elles ont toutes besoin les unes des autres.

17 ג והנה לתוספת ביאור הכתוב כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא צריך להזכיר כי כשם שהאש אינו נתפס

ונאחזי היטב בפתילה או בעצים להאיר על הארץ כ"א [כי אם] כשהוא אש אוכלה

3. Or, pour expliquer davantage le verset « Car D.ieu, ton D.ieu, est un feu dévorant », il faut mentionner que, de même que le feu ne s'attache pas fermement à une mèche ou à du bois pour éclairer la terre, si ce n'est lorsqu'il est un feu dévorant,

דהיינו כשהיא אוכלת מה שמאחיזין בה שהפתילה או העצים יהיו נוחין ומוכשרין להתאכל ולכלות בה כך אין אור ה' נאחז יפה ושורה בנפש

c'est-à-dire lorsqu'il consomme ce qui lui sert de support, de sorte que la mèche ou le bois soient souples et propres à être consumés et à se consumer en lui ; de même, la lumière de D.ieu ne s'attache pas fermement et ne repose pas dans l'âme

האדם באחד מג' דברים אלו כי אם בביטול רצון וכלות הנפש אליו ית' כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח.
d'une personne par l'un de ces trois moyens, si ce n'est par l'annulation de soi (bitoul) de la volonté et l'extinction de l'âme [dans son désir ardent] pour Lui, béni soit-Il ; car « l'esprit apporte l'esprit et attire l'esprit ».

18 ולכן תלוי המשכת אור ה' ע"י התורה והמצות בישראל כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל
C'est pourquoi le fait de faire descendre la lumière de D.ieu par la Torah et les mitsvot dépend d'Israël, comme il est écrit : « Il établit un témoignage en Yaakov et plaça une Torah en Israël » ;

כי יעקב וישראל הוא בחי אתכפיה ואתהפכא שבזה תלוי המשכת אור ה' ע"י התורה והמצות משא"כ בלא ביטול רצון אין יכולת להמשיך ועמ"ש ע"פ הבאים ישרש.

car Yaakov et Israël représentent les niveaux d'itkafya (soumission) et d'it'hapcha (transformation), dont dépend le fait de faire descendre la lumière de D.ieu par la Torah et les mitsvot ; en revanche, sans annulation de la volonté propre, il est impossible de la faire descendre. Voir aussi ce qui est écrit au sujet du verset : « Dans les jours à venir, Yaakov prendra racine. »

19 והנה ע"י ג' דברים אלו שאנו ממשיכין בהם אור ה' אף שנתלבש בדברים גשמיים שכל אנושי על זה נאמר אני כבדוש רענן פי' ברוש הוא ארז דק שיכולין לכוף ראשו לעיקרו ואח"כ [ואחר כך] כשחוזר לקדמותו

Or, par ces trois choses au moyen desquelles nous attirons la lumière de D.ieu, bien qu'elle soit revêtue de réalités matérielles, [dans] l'intellect humain, il est dit à ce sujet : « Je suis comme un cyprès verdoyant (berosh). » C'est-à-dire qu'un berosh est un cèdre élancé dont on peut courber la cime jusqu'à la base, puis, lorsqu'il revient à son état initial,

הנה הוא מעלה את הדבר הניתן עליו כשהיה בכפיפתו לגבהו למעלה מאד, [וכענין הנמצא בספרים במעשה דיואב ברבת בני עמון], כך אמר הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] אני הוא

il élève très haut, jusqu'à sa hauteur, la chose qui avait été posée sur lui lorsqu'il était courbé [comme dans le récit rapporté dans les livres au sujet de l'épisode de Yoav à Rabbat Bnei Ammon]. Ainsi le Saint béni soit-Il dit : Je suis Celui

שנחלבש במעשה התחתונים ככרוש רענן, ע"י כפיפת קומתו כביכול [ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] סד"ה קול דודי בענין דומה דודי לצבי ובד"ה קדש ישראל בענין פי ואנכי תרגלתי לאפרים]

qui se revêt des actes des êtres inférieurs, « comme un cyprès verdoyant », en courbant, pour ainsi dire, Sa stature [et voyez ce qui a été écrit plus haut, à la fin du discours commençant par « La voix de mon Bien-Aimé », au sujet de « Mon Bien-Aimé est semblable à une gazelle », ainsi que dans le discours commençant par « Israël est saint », au sujet de l'explication de « Et Moi, J'ai appris à Éphraïm à marcher »],

שע"י זה תתעלה נפש האדם בעילוי אחר עילוי לאור באור א"ס [אין סוף] ב"ה והיתה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' ממש ועמ"ש מזה גבי שבת שבתון.

afin que, par cela, l'âme de l'homme s'élève d'élévation en élévation, pour être illuminée par la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et que « son âme soit liée dans le faisceau de la vie avec D.ieu Lui-même ». Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet au sujet du « Chabbat de repos complet ».

20 והנה את זה לעומת זה עשה אלהים אש זרה כנגד אש אוכלת וג"כ נתלבש במחשבה דבור ומעשה אשר לא לה' המה בחינת קלון לעומת כבוד.

Or, « D.ieu a fait l'un à l'opposé de l'autre » : un feu étranger opposé au feu dévorant ; lui aussi s'enveloppe dans la pensée, la parole et l'action « qui ne sont pas à D.ieu », le niveau de la honte (kalon) opposé à la gloire (kavod),

וכמ"ש כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון וכשם שעל הטובה תתעלה נפשו מאד ביתר שאת מכאשר תוכל הנפש שאת לפי השגתה להיות צרורה בצרור החיים את ה' ממש.

comme il est écrit : « Les sages hériteront de la gloire, mais les insensés emportent la honte. » Et de même que, grâce au bien, l'âme s'élève très haut, « avec une exaltation bien plus grande » que ce qu'elle peut supporter selon sa compréhension, pour être « liée dans le faisceau de la vie avec D.ieu » Lui-même,

כך לעומת זה על הרעה נאמר ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע דהיינו קליעה למקום רחוק מאד מאד מאור פני ה' כמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה וגו' [וגומר].

ainsi, à l'opposé, au sujet du mal, il est dit : « Et l'âme de tes ennemis, Il la lancera comme avec le creux d'une fronde » ; c'est-à-dire qu'elle est projetée en un lieu très, très éloigné de la lumière de la face de D.ieu, comme il est écrit : « Et Moi, Je cacherai certainement Ma face en ce jour, à cause de tout le mal », etc.

21 ועמ"ש מענין כף הקלע בד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי. והעצה היעוצה לזה הוא עשות

התשובה ובפרט בעשרת ימי תשובה שאז הזמן ועת לכל חפץ להושיכם אל מקורם

Et voyez ce qui est écrit au sujet de «la cavité de la fronde», dans le discours qui commence par «Ordonne aux enfants d'Israël... Mon offrande, Mon pain». Le conseil donné à cet égard est de faire techouva (retour), en particulier durant les Dix Jours de Techouva, car c'est alors la saison, «un temps pour chaque désir», de les ramener à leur source ;

ואזי ישתפך נפשו במרירות על ריחוקו מאור פני ה' וישוב אל הוי' וירחמהו כמ"ש ויזעקו אל ה' בצר להם, ועיקר התשובה כמ"ש אליך ה' נפשי אשא לבטל רצונו אליו ית' שיהי [שיהיה] לו רצון אחד לאביו

alors son âme se répandra dans l'amertume devant son éloignement de la lumière de la face de D.ieu, «et il retournera à D.ieu, et Il aura compassion de lui», comme il est écrit : «Ils crièrent vers D.ieu dans leur détresse.» L'essence de la techouva est, comme il est écrit : «Vers Toi, D.ieu, j'élève mon âme» : annuler sa volonté devant Lui, béni soit-Il, afin de n'avoir qu'une seule volonté pour son Père

שבשמים בתשוקה וכלות הנפש ממש ולבקש מלפניו ית' שישרה עליו אור ה' ורצונו להיות לו ביטול רצון, ועד"ז [ועל דרך זה] תקנו לומר בקשת סלח לנו מחל לנו שאינו כפשוטו כ"א [כי אם] חטאת מה תפעל לו ומה ענין המחילה,

au ciel, avec un désir ardent et un véritable épuisement de l'âme, et à Lui demander, béni soit-Il, que la lumière de D.ieu et Sa volonté reposent sur lui, afin qu'il parvienne à l'annulation de sa volonté. C'est dans cet esprit qu'ils ont institué la demande : « Pardonne-nous, absous-nous », qui ne doit pas être comprise au sens littéral, car « si tu as péché, que Lui fais-tu ? » Et que signifierait le pardon ?

אלא הענין לבקש המחילה והתגלות הרצון שישוב רצונו להיות שורה עלינו לעשות רצונו ית' בלב שלם ונפש חפצה ואומרים מי כמוך אב הרחמים זוכר כו'.

Mais il s'agit de demander le pardon et le dévoilement de la volonté : que Sa volonté revienne reposer sur nous, afin que nous accomplissions Sa volonté, béni soit-Il, d'un cœur entier et d'une âme bien disposée. Et nous disons : « Qui est comme Toi, Père miséricordieux, qui se souvient... », etc.

פ"י כל התהוות עולמות עליונים ותחתונים מראש ועד סוף הוא לפניו ית' זכירה אחת, וכמ"ש בזהר דבמחשבה אחת ברא את העולמות לפי

Cela signifie que toute l'existence des mondes supérieurs et inférieurs, du commencement jusqu'à la fin, est devant Lui, béni soit-Il, comme un seul souvenir ; ainsi qu'il est écrit dans le Zohar : Il créa les mondes par une seule pensée, car

שהוא ית' צופה ומביט עד סוף כל הדורות וקורא הדורות מראש, וא"כ [ואם כן] מיד כשעלו כל העולמות במחשבה להבראות הרי כבר נגמרו ונשלמו בריאתם לפניו ית'. [ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחדש].

Lui, béni soit-Il, regarde et voit jusqu'à la fin de toutes les générations, et « appelle les générations dès le commencement ». Dès lors, dès que tous les mondes surgirent dans la pensée pour être créés, leur création était déjà achevée et complète devant Lui, béni soit-Il. [Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par « Sonnez du chofar au renouvellement du mois ».]

22 והנה נראה בחוש גודל הצמצום שצמצם אור א"ס [אין סוף] ב"ה במחשבה אחת ושאינה לפי ערכו ומהותו כלל והכל הוא מפני היותו אב הרחמים.

Or, on voit clairement l'ampleur du tsimtsoum (contraction) par lequel la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, fut contractée en une seule pensée, qui n'est nullement à la mesure de Sa valeur et de Son essence ; tout cela tient au fait qu'Il est le Père de miséricorde.

פ"י שמהוה וממשיך מדת רחמנות לרחם על העולמות ולהוותם ולקיימם תמיד בצמצום מחשבה אחת, ומזה

C'est-à-dire qu'Il fait exister et fait descendre l'attribut de compassion, afin d'avoir compassion des mondes, de les faire exister et de les maintenir constamment, par la contraction en une seule pensée. Et de là

יתבונן האדם לעורר רחמים רבים על נפשו איך שנפלה מטה מטה מאד בהסתכלו בשרשו דע מאין באת. פ"י מבחי"י אין שהוא בחי"י אב הרחמים.

L'homme doit méditer, afin d'éveiller une grande compassion pour son âme : combien elle est tombée très, très bas, lorsqu'il considère sa racine, selon l'expression : « Sache d'où (me'ayin) tu es venu » ; c'est-à-dire du niveau d'Ayin (néant), qui est le niveau du Père de miséricorde.

23 וא"כ [ואם כן] הירידה שירד מאור פניו ית'. היא גדולה מאד ומאיגרא רמא כו' ובוה יתמרמר נפשו מאד ונגעה עד נקודת הלב ממש שיכלה נפשו ולבבו וישוב אל ה'.

Si tel est le cas, la descente par laquelle il est tombé de la lumière de Sa face, béni soit-Il, est très grande, « d'un toit élevé », etc. De ce fait, son âme sera profondément amère, et cela touchera le point même du cœur, si bien que son âme et son cœur défailiront, et qu'il reviendra à D.ieu.

וע"י תשובה מאהבה רבה כזו הנה הזדונות נעשו זכויות פ"י כשם שע"י הזכויות תתעלה נפשו באור ה' כך תתעלה נפשו ע"י המרירות הגדולה הזאת מחמת הזדונות ובמקום שבעלי תשובה כו' :

Et par une techouva née d'un si grand amour, les fautes volontaires deviennent comme des mérites. C'est-à-dire que, de même que son âme s'élève dans la lumière de D.ieu par les mérites, elle s'élève aussi par cette grande amertume due aux fautes volontaires ; et « à l'endroit où se tiennent ceux qui font techouva », etc.

24 ד כי הנה במשה רבינו כתיב ושמתיך בנקרת הצור כשרצה להוריד י"ג מדות הרחמים. פ"י מבחי"י צור עליון מקור ושרש כל שרשי התהוות, כמ"ש הכיטו אל צור חצבתם ונק' צור

4. Car il est écrit au sujet de Moché notre maître : « Je te placerai dans la fente du rocher », lorsqu'il voulut faire descendre les Treize Attributs de miséricorde. C'est-à-dire depuis le niveau du Rocher supérieur, source et racine de toutes les racines de l'existence, comme il est écrit : « Regardez le rocher d'où vous avez été taillés. » Et il est appelé « rocher »

כמו למשל צור החלמיש שמכין בו להוציא האש שהיסוד האש שבו הוא בכח ובהעלם ולא בפועל.

comme, par exemple, le silex, que l'on frappe pour en faire jaillir le feu ; car l'élément du feu qu'il contient y est en puissance et caché, et non en acte.

כך כביכול נקרא צור, צור חיינו כי הוא שרש ומקור לכל שרשי ההוי"ה, ושרש ההוי"ה הוא בו בהעלם בכח ולא בפועל שמבחי שם הוי" להיות מהוה כל הנמצאים מאין ליש.

Ainsi, pour ainsi dire, Il est appelé «Rocher», «le Rocher de notre vie», car Il est la racine et la source de toutes les racines de l'existence, et la racine de l'existence est cachée en Lui, en puissance et non en acte ; [l'existence] qui procède du niveau du Nom Havaya, lequel fait venir tous les êtres à l'existence, de néant à quelque chose,

שהוא בחי' אש אוכלה הנ"ל. אבל בחי' הצור הוא שממנו נמשך ונתהווה בחי' אש אוכלה הנ"ל [ועיין בפרדס שער י"א פ"ג [פרק ג'] ועמ"ש סד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל]].

ce qui est le niveau du «feu dévorant» mentionné plus haut. Mais le niveau du Rocher est celui d'où est tiré et vient à l'existence le niveau du «feu dévorant» mentionné plus haut. [Voir Pardes, Sha'ar 11, chapitre 3 ; et voir ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Et le nombre des enfants d'Israël sera».]

25 והנה גדול כחן של בעלי תשובה שמגיעים עד בחי' הצור הנ"ל כמו למשל אם נכבה מאור האש מוציאים האש מצור החלמיש.

Or, grande est la puissance des baalei techouva, car ils atteignent jusqu'au niveau du Rocher mentionné plus haut. Ainsi, par exemple, lorsque la lumière du feu s'est éteinte, on fait jaillir le feu de la pierre à briquet.

כך הענין בבעל תשובה שנכבה אצלו מאור האש אוכלה לפי שאין להם בחי' הפתילה והעצים להתאחו בהם האור שהן הם תורה ומעשים טובים,

Il en va de même pour un baal techouva, chez qui la lumière du feu dévorant s'est éteinte, parce qu'il lui manque la mèche et le bois auxquels la lumière pourrait s'attacher, c'est-à-dire la Torah et les bonnes actions :

הנה ע"י המרירות הגדולה בנקודת הלב שהוא למעלה מהזמן ואין חפץ בזמן ומקום כלל שמואס בחי' נפשו כענין ר' [רבי] אליעזר

par la grande amertume au point du cœur, qui est au-dessus du temps, de sorte qu'il ne désire aucunement le temps ni l'espace, car il méprise la vie de son âme, comme dans le cas de Rabbi Eliezer

בן דורדיא שבכה עד שיצאת נשמתו, הרי מחמת זה מגיע לבחי' הצור למעלה מעלה מבחי' התהוות הויות והמשכת זמן ומקום [כמש"ש [כמה שכתוב שם] הנה מקום אתי].

ben Dourdia, qui pleura jusqu'à ce que son âme le quitte. C'est ainsi qu'il atteint le niveau du Rocher, bien au-dessus du niveau où les existences viennent à être et où le temps et l'espace sont déployés [comme il est écrit là-bas : « Voici, il y a un lieu auprès de Moi »].

26 ולכן יצאת בת קול שהוא מזומן לחיי עוה"ב [עולם הבא] כמעשה הצדיקים שנהנין מזיו תורתן ועבודתן, ואף שלא היה לו תומ"צ [תורה ומצות] מפני היותו דבוק במקורא ושרשא דכולא, אך לא כל אדם זוכה לזה.

C'est pourquoi une voix céleste proclama [qu']il est destiné à la vie du Monde futur, comme les actes des justes, qui jouissent du rayonnement de leur Torah et de leur service divin, bien qu'il n'ait eu ni Torah ni mitsvot, parce qu'il était attaché à la source et à la racine de tout. Mais tous ne méritent pas cela.

27 ולכך אנו מתפללים השיבנו ה' אליך ונשובה שיהיה תחלה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בכדי שיוכל להיות אח"כ [אחר כך] אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ונשובה אח"כ [אחר כך], ואף

C'est pourquoi nous prions : « Ramène-nous à Toi, D.ieu, et nous reviendrons » : qu'il y ait d'abord un éveil d'en haut, afin qu'ensuite puisse avoir lieu un éveil d'en bas, « et nous reviendrons » ensuite. Et même

כי לעולם באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תלוי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] אעפ"כ [אף על פי כן] חדש ימינו כקדם. פי' כמו שהיה תחלת בריאת העולמות מחמת רצונו הטוב כי חפץ חסד הוא.

si l'éveil d'en haut dépend toujours de l'éveil d'en bas, néanmoins : « Renouvelle nos jours comme autrefois » ; c'est-à-dire, comme au commencement de la création des mondes, qui eut lieu par Sa bonne volonté, « car Il désire la bonté ».

28 וענין חדש ימינו כי הימים נקראים המשכת אור ה' כמ"ש לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם כו'

Et le sens de « renouvelle nos jours » est que les jours désignent la diffusion de la lumière de D.ieu, comme il est écrit : « Le soleil ne sera plus pour toi une lumière de jour », etc.,

והיה לך הוי' לאור עולם וע"ז [ועל זה] אנו מבקשים שיאיר עלינו אור חדש מבחי' הצור הנ"ל אף שנפסק ממנו האור הראשון מבחי' אש אוכלה הוא והיינו כמו בחושך, וזהו

« et Havaya sera pour toi une lumière éternelle. » C'est pourquoi nous demandons qu'une lumière nouvelle brille sur nous, issue du niveau du Rocher mentionné plus haut, bien que la première lumière, issue du niveau de « Il est un feu dévorant », se soit retirée de nous et que nous soyons comme dans l'obscurité. Et voici [le sens de]

כי ביום הזה שהוא יוהכ"פ [יום הכפורים] יום התשוב' [התשובה] שמתעורר ומתגלה למטה בחי' חפץ חסד ע"י החמשה תפלות לכך יכפר עליכם סתם מאן דלית ליה שם ידיעא ולא אתפס בשם ולא אתרמיז בשום אות וקוצא כלל,

« Car en ce jour », qui est Yom Kippour, le jour de la techouva, où le niveau de « Il désire la bonté » est éveillé et révélé ici-bas par les cinq prières : c'est pourquoi [il est dit] « Il fera expiation pour vous », sans préciser qui, [c'est-à-dire] Celui qui n'a pas de nom connu, qui n'est appréhendé par aucun nom et n'est évoqué par aucune lettre, ni même par la pointe d'une lettre ;

כי שמות ההוי"ה מורים על המשכת מאין ליש מהעלם אל הגילוי להיות ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין.

car les Noms de Havaya indiquent la diffusion du néant vers l'existence, de la dissimulation vers la révélation, afin d'être la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) et la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin).

משא"כ הקב"ה [הקדוש ברוך הוא] בכבודו ובעצמו לא שייך עליו לומר לא בחי' ממלא כל עלמין ולא בחי' סובב כל עלמין.

Mais, au sujet du Saint béni soit-Il, dans Sa gloire et dans Son essence même, il ne convient de parler ni du niveau qui « remplit tous les mondes » ni de celui qui « entoure tous les mondes »,

שאינו בגדר עלמין כלל ושם מקור הסליחה וכפרה נושא עון ועובר על פשע כי לפניו

car Il n'entre absolument pas dans la catégorie des mondes. C'est là la source du pardon et de l'expiation, « qui porte la faute et passe sur la transgression » ; car devant Lui,

ית' לגבי עצם מהותו כביכול לא שייך שום פגם ועון ופשע כ"א [כי אם] בהמשכות היורדות מאור פניו ית' ע"י כמה צמצומים ומסכים ולבושי' [ולבושין / ולבושים] רבים.

qu'Il soit béni, en relation avec l'essence de Son être même, pour ainsi dire, aucune souillure, faute ni transgression ne saurait s'appliquer ; elles ne concernent que les diffusions qui descendent de la lumière de Sa face, qu'Il soit béni, à travers de nombreuses contractions (tsimtsou-mim), des écrans et de multiples vêtements.

29 וזהו מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, לפני הוי' דוקא דהיינו בטרם שנאצלו בחי' המשכת ההיות להוות כל הנמצאים

Et voici [le sens de] « De tous vos péchés, devant D.ieu (Havaya), vous serez purifiés » : devant Havaya précisément, c'est-à-dire avant que ne soit émané le niveau du déploiement des existences destiné à faire exister tous les êtres ;

ואזי תטהרו כשתעלו ותגיעו למדרגה ההיא דהיינו לבחי' צור הנזכר לעיל [ועיין] בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ס"פ אחרי תטהרו בגימ' [בגימטריא] כת"ר כי

alors, « vous serez purifiés », lorsque vous vous élèverez et atteindrez ce niveau, c'est-à-dire le niveau du Rocher mentionné plus haut. [Voyez aussi le Ramaz, à la fin de la paracha A'harei : tit'harou (« vous serez purifiés ») a la même valeur numérique que Kéter (la Couronne), car

הנה תרי"ג מצות עם ז' דרכנן הם ממשיכים תר"ך עמודי אור אך אם חטא על הנפש וחסר ופגם בהמשכות הנ"ל

les 613 mitsvot, avec les 7 instituées par les Sages, attirent les 620 colonnes de lumière ; mais si quelqu'un a péché contre son âme et a laissé ces déploiements incomplets et altérés,

הנה התיקון לזה הוא ע"י התשובה שגדול כחה למלאות כל הפגמים והחסרונות וזהו ענין תטהרו בגימ' [בגימטריא] תר"ך כו' ועמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך כו'] :

la réparation s'accomplit par la techouva, dont la puissance est grande pour combler toutes les altérations et les déficiences ; tel est le sens de tit'harou, dont la valeur numérique est 620, etc. Voyez aussi ce qui est écrit dans le maamar qui commence par « Car cette mitsva que Je t'ordonne », etc.]

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/acharei/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak